

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego
Sąd Apelacyjny w Szczecinie
Prokuratura Apelacyjna w Szczecinie
Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie

ACTA IURIS STETINENSIS 6

Kodeks rodzinny i opiekuńczy po wielkich nowelizacjach

ZESZYTY NAUKOWE UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO NR 821

Szczecin 2014

Komitet Redakcyjny

dr hab. Zbigniew Kuniewicz prof. US – Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego
Ryszard Iwankiewicz – Prezes Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
Grzegorz Jankowski – Prezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie
Józef Skoczeń – Prokurator Apelacyjny
Maciej Żelazowski – Sędzia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
Arkadiusz Windak – Sędzia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie, Przewodniczący II Wydziału
Tadeusz Kulikowski – Zastępca Prokuratora Apelacyjnego
dr hab. Marek Andrzejewski prof. US – Redaktor naukowy
Szymon Słotwiński – Sekretarz redakcji

Rada Naukowa

prof. dr hab. Roman Hauser – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | prof. dr hab. Andrzej Jakubecki – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie | prof. dr hab. Andrzej Marciniak – Uniwersytet Łódzki | prof. dr hab. Mirosław Nazar – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie | prof. dr hab. Zbigniew Ofiarski – Uniwersytet Szczeciński | dr hab. Adam Olejniczak prof. UAM – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | dr hab. Lech Paprzycki – Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie | prof. dr hab. Władysław Rozwadowski – Uniwersytet Szczeciński | prof. dr hab. Tadeusz Smyczyński – Uniwersytet Szczeciński, Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk | prof. dr hab. Roman Wieruszewski – Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk | prof. dr hab. Bronisław Ziemianin – Uniwersytet Szczeciński | Rosario Sapienza, Full Professor of International and European Law – The University of Catania School of Law | Ashok R. Patil, Prof. dr L.L.M., Ph.D. – National Law School of India University, Bangalore, Karnataka State (India) | Fursa Svetlana Yaroslavovna, prof. dr hab. honoured lawyer of Ukraine | Svitlana Yaroslavivna Fursa, prof. dr hab. honoured lawyer of Ukraine | Henry Zhuhao Wang, Assistant Professor – China University of Political Science and Law | Prof. habil. dr. Vytautas Nekrosius – Uniwersytet Wileński | Dr John Sorabji – University College, London | José García-Añón, Ph.D. in Law, Full Professor, School of Law – University of València (Spain) | Terekhova Lydia, Professor, Doctor of Law, Omsk state University, Faculty of Law | Masahiko Omura, Doctor of Law, Professor at Chuo University Law School (Tokyo, Japan) | Elena Kudryavtseva, Professor, Law Faculty of Moscow State University | Alexandre Freitas Câmara, Professor Emeritus and Head of Civil Procedure Department at Rio de Janeiro Judicial School | Jayesh Rathod, Associate Professor of Law – American University Washington College of Law | Rett R. Ludwikowski, Ph.D., Professor of Law, Columbus School of Law – The Catholic University of America | Lilia Abramchik, Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor – Yanka Kupala State University of Grodno (Belarus) | Prof. dr. Frieder Dünkel, Universität Greifswald, Prof. Emilio Castorina, University of Catania

Lista recenzentów znajduje się na stronie internetowej zeszytu naukowego | <http://wpiaus.pl/actaiuris>

Redaktor naukowy | dr hab. Marek Andrzejewski prof. US

Redaktor tematyczny | Szymon Słotwiński

Redaktor językowy | Joanna Dżaman

Korektor | Joanna Grzybowska

Skład komputerowy | Wiesława Mazurkiewicz

**Wydanie publikacji zrealizowano przy udziale środków finansowych
otrzymanych z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego**

Wersja papierowa jest wersją pierwotną
Pełna wersja publikacji <http://wpiaus.pl/actaiuris>

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne online w międzynarodowej bazie danych
The Central European Journal of Social Sciences and Humanities, <http://cejsh.icm.edu.pl>

© Copyright by Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2014

ISSN 1640-6818 | ISSN 2083-4373

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO

Wydanie I. Ark. wyd. 33,0. Ark. druk 39,0. Format B5. Nakład 95 egz.

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
-------------	---

DEBATA O USTROJACH MAJĄTKOWO-MALŻEŃSKICH

Tadeusz Smyczyński – Małżeńskie prawo majątkowe – uwagi krytyczne	13
Mirosław Nazar – Nowelizacje i interpretacje małżeńskiego prawa majątkowego – czy potrzebne są zmiany przepisów?	31
Grzegorz Jędrejek – Podział majątku wspólnego małżonków, w skład którego wchodzi prawo do kwatery żołnierskiej	75
Helena Ciepla – Podział majątku wspólnego małżonków po ustaniu wspólności ustawowej w orzecznictwie Sądu Najwyższego	91
Janusz Gajda, Piotr Osowy – Dylematy nowelizacji kodeksu rodzinnego i opiekuńczego z 17 czerwca 2004 roku na przykładzie art. 36 ¹ k.r.o. Aspekty procesowe.....	101
Anita Lutkiewicz-Rucińska – Definicja wykonywania zarządu majątkiem wspólnym małżonków a czynność prawna prowadząca do nabycia przedmiotu majątkowego do tego majątku	123
Anna Urbańska-Lukaszewicz – Centralna Ewidencja Informacji o Działalności Gospodarczej i Krajowy Rejestr Sądowy – skuteczne rejestry umów majątkowych małżeńskich? Głos w dyskusji	155
Anna Stępień-Sporek – Kilka uwag o rozdzielnosci majątkowej z wyrównaniem dorobków	161
Magdalena Deneka – Umowna zmiana treści ograniczonych praw rzeczowych obciążających nieruchomości należącą do majątku wspólnego małżonków.....	185

Anna Urbańska-Lukaszewicz – Zarząd nieruchomością należącą do majątku wspólnego i służącą małżonkowi do wykonywania zawodu lub prowadzenia działalności zarobkowej.....	205
--	-----

DEBATA NA TEMAT ZAGADNIENÍ PRAWA FILIACYJNEGO

Jerzy Strzebinczyk – Sugestie zmian w obrębie polskiego prawa filiacyjnego (pod rozważę ustawodawcy).....	227
Joanna Haberko – Dziecko poczęte jako najbliższy członek rodziny.....	243
Elżbieta Holewińska-Lapińska – Rola prawdy genetycznej w decyzji zainteresowanych osób o ustaleniu pochodzenia dziecka od ojca wskutek uznania w świetle orzecznictwa sądów powszechnych w 2011 roku....	263
Barbara Bajor – Ustalenie ojcostwa dziecka pełnoletniego. Uwagi do art. 76 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego	285

DEBATA O RELACJI RODZICE-DZIECKO

Wanda Stojanowska – „Porozumienie” rodziców jako przesłanka pozostawienia im obojgu władzy rodzicielskiej po rozwodzie. Wybrane zagadnienia	301
Jacek Mazurkiewicz – „Zanim pomysły nasze szezną wraz z nami”. O zapomnianych projektach reformy prawa rodzinnego	313
Marek Andrzejewski – Relacja rodzice i inne osoby dorosłe a dzieci w świetle nowych przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego i niektórych innych ustaw (wybrane problemy)	371
Mieczysław Goettel – Kontrowersje wokół tak zwanej pieczy podzielonej nad małoletnim	401
Agnieszka Gałakan-Halicka – Ograniczenie władzy rodzicielskiej ze względu na rozłączenie rodziców w świetle regulacji Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego	427

Piotr Telusiewicz – Kryteria doboru odpowiednich zarządzeń przy ograniczeniu władzy rodzicielskiej	469
Anna Natalia Schulz – O współczesnych dylematach tworzenia międzynarodowych standardów Rady Europy dotyczących relacji pomiędzy rodzicami i dziećmi	483
Olga Bobrzyńska, Piotr Mostowik – Zwyczajny pobyt dziecka jako podstawa jurysdykcji krajowej oraz łącznik kolizyjny	509

VARIA

Małgorzata Łączkowska – Kilka uwag na temat nowelizacji Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dokonanych w ostatniej dekadzie.....	553
Mirosław Kosek – Ochrona rodziny w przepisach Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dotyczących zawarcia małżeństwa.....	573
Ewa Kabza – Obowiązek alimentacyjny rodziców względem dziecka pełnoletniego po nowelizacji kodeksu rodzinnego i opiekuńczego z 2008 roku.....	585
Anna Sylwestrzak – <i>Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych</i> a unormowania Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.....	611

WSTĘP

1. Żyjemy w czasach, w których jednym z najbardziej stałych elementów rzeczywistości są... zmiany. Dotyczą one również prawa. Zmiany są wskazane, jeśli ulepszają prawo, jednocześnie tworzenie nawet lepszego prawa może być oceniane z rezerwą, gdy następuje zbyt często.

Ostatnimi czasy tworzenie nowych aktów prawnych i zmienianie już obowiązujących przybrało niespotykane wcześniej rozmiary. Tempo ewolucji przepisów regulujących życie rodziny – zarówno pomieszczonych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, jak i w innych aktach prawnych – nie odstaje od dynamiki zmian w prawie regulującym inne obszary życia społecznego. Nawet jeśli jest to efekt pożądanego zainteresowania przez ustawodawcę rodziną, to i tak może on niepokoić ze względu na potrzebę stabilności, która rodzinie jest konieczna bardziej niż innym adresatom norm prawnych. Zbyt częste zmiany prawa mogą się wszak przyczynić do zwiększenia ryzyka destabilizacji funkcjonowania rodziny.

Autorzy artykułów zamieszczonych w niniejszej publikacji skoncentrowali swoje rozważania wokół następującego pytania: Czy liczne zmiany polskiego prawa regulującego funkcjonowanie rodziny, w tym zmiany Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, dobrze służą rodzinie? Stanęli przed trudnym zadaniem, albowiem skala i tempo zmian utrudniają nabranie dystansu, który jest potrzebny do dokonania pogłębionej, naukowej analizy i oceny. Ta trudność nie może jednak uwolnić od naukowego obowiązku opisanego ważnego społecznie i doniosłego teoretycznie zagadnienia, jakim jest ewolucja instytucji prawnych dotyczących funkcjonowania rodziny. Dziękuję wszystkim, którzy się tego trudu podjęli. Liczę, że niniejszy tom „Acta Iuris Stetinensis” będzie inspirował do polemik zarówno na łamach naszego czasopisma, jak i w innych publikacjach, a także stanie się impulsem do debat podczas konferencji naukowych.

2. Niniejsza publikacja jest drugą monografią na temat współczesnego polskiego prawa rodzinnego, której inspiracja i realizacja jest dziełem pracowników Katedry Prawa Cywilnego i Handlowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. Niedawno ukazała się praca zbiorowa pt. *Związki partnerskie – debata na temat projektowanych zmian prawnych* (red. M. Andrzejewski, Wydawnictwo Dom Organizatora TNOiK, Toruń 2013, ss. 273), będąca monografią tytułowego zagadnienia. Tym razem tom oddawany do rąk Czytelników jest zbiorem tekstów na szerszy temat, bo odnosi się do najważniejszych aspektów zmian, jakie zaszły w prawie rodzinnym i prawie dotyczącym rodziny, w konsekwencji działań legislacyjnych przeprowadzonych w ostatnich kilkunastu latach.

Dwie książki to oczywiście jeszcze nie cykl, ani tym bardziej nie seria. Z pewnością jednak – w każdym razie w zamyśle organizatorów przedsięwzięcia – nie finał szczecińskiego wkładu w refleksję nad prawną ochroną polskiej rodziny.

3. Jako redaktor naukowy pragnę zwrócić uwagę na artykuł, spośród kilkunastu wartych dokładnego przeanalizowania, prof. dr. hab. Tadeusza Smyczyńskiego z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego – *Małżeńskie prawo majątkowe – uwagi krytyczne*. Zarówno jego tytuł, jak i treść dowodzą naukowej klasy Autora. Trzeba bowiem dystansu do siebie, a także pokory, aby do takiej szczególnej publikacji jak ta, oddać artykuł krytyczny w stosunku do własnego w znacznej mierze dzieła, jakim są zmiany w przepisach o ustrojach majątkowo-małżeńskich... Profesor był jedną z najważniejszych postaci tworzących projekt zmian w przepisach Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dotyczących tego zagadnienia. Po dekadzie ich obowiązywania potrafi dostrzec ich wady i jasno o tym napisać. W tym miejscu z satysfakcją chcę poinformować, że pozostali Autorzy, ceniąc dorobek Profesora i Jego postawę dociekliwego badacza, zadedykowali swoje teksty Profesorowi. Okazją do okazania Profesorowi szacunku i sympatii są obchodzone przez Niego rocznice urodzin oraz obrony doktoratu. Tę drugą zwykle się traktować jako rocznicę pracy naukowej, choć przecież nie jest to do końca prawda – napisanie dysertacji trwa i jest to czas naukowego trudu. Innym powodem dedykowania Profesorowi tekstów ogłoszonych w tomie poświęconym ewolucji prawa rodzinnego jest Jego wkład w tworzenie nowych rozwiązań. Profesor przez wiele lat brał udział w pracach zespołu problemowego prawa rodzinnego, działającego w ramach

Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego przy Ministrze Sprawiedliwości. Kto wie, czy nie najważniejszą przyczyną uczczenia Profesora jest jednak powszechna w środowisku badaczy prawa rodzinnego sympatia i wdzięczność dla Niego jako wybitnego naukowca, redaktora dwóch tomów *Systemu prawa prywatnego* (tomy 11 i 12), autora znakomitego podręcznika, licznych wartościowych artykułów, a także promotora prac doktorskich, wymagającego, ale życzliwego recenzenta w przewodach doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich. Jako się rzekło, zmiany zachodzące w świecie są wielkie i szybkie, jednak orientację – w życiu, w terenie, a także w nauce – wyznaczają stałe punkty, do których się odnosimy, aby się nie zagubić. Są nimi przyjęte zasady naukowej uczciwości oraz porządni, mądrzy ludzie stosujący się do nich bez względu na okoliczności, w których przyszło im żyć i tworzyć. Taką osobą jest Profesor Tadeusz Smyczyński. W imieniu wszystkich Autorów tego tomu, a także władz dziekańskich Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego składam Panu Profesorowi najserdeczniejsze życzenia zdrowia, pogody ducha i sił pozwalających kontynuować twórczy i dydaktyczny trud.

4. Niniejsza publikacja jest numerem specjalnym czasopisma „Acta Iuris Stetinensis”, który to periodyk w obecnej formule jest wydawany od 2013 r. przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego przy udziale Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie i szczecińskiej Prokuratury Apelacyjnej. Jako redaktor naukowy „Acta Iuris Stetinensis” pragnę w imieniu własnym oraz dziekana Wydziału Prawa i Administracji US, dr hab. prof. US Zbigniewa Kuniewicza, podziękować Marszałkowi Województwa Zachodniopomorskiego za pomoc w jego sfinansowaniu.

*dr hab. Marek Andrzejewski prof. US
redaktor naukowy „Acta Iuris Stetinensis”*